

Бурят-Монголын ҮНЭН

ХКП(б)-ий Бурят-Монголын Обкомой, БМАССР-ий Верховей Советей ба ВКП(б)-ий Улан-Удын Горкомой орган.

ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ—ШЭНЭ СТАЛИНСКА ТАБАНЖЭЛЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ МҮН

Комсомольско организацинуудай дайшалхы зорилгонууд

ХКП(б)-ий Бурят-Монголой обкомидей ажилжэга, хоер-плениум боложо дүүрбэ. Ма- республикын комсомолцууд... Дайнай бүлгэй гэдэ хүдөө хүгжөөн дэбжүүлхэ хэмжээ...

кынгаа ажахын гол халбари болохо малажалы дэбжүүлхэ ябадал хадаа манай комсомолцуудай шэнэ хүсэ-лэбгыг эрээд байна. Малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан 1.542 комсо-молцууд эгээл шударгуу, эгээл эршэтэй ажалай үлгэр жэшээ харуулаха зэргэтэй.

★ Полевой хүдэлмэриде жэгдэрэн ороо

★ ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Эндэ эгээл түрүүлэн Боргойн совхоз хабарай полевой хүдэл-мэриде ороһон юм. Мүнөө тус сов-хоздо тарилгын урда тээхи хүдэл-мэринүүд түлэг дундаа ябажа бай-на. Борнойло, культиваци, лүшени мэтын элдүүлгэнүүдые ябуулаха-таяа нэгэн доро, совхозой бригада-нууд газараа хахалжа эхилэнхэй. Дүүрэн бэшэ мэдээгээр трактораар 70 гектар хахалһан байна. Хахалһан газарайн шанар байн.

★ Республиканска мүрысөөе үүсхэнэн колхоздо

★ Хид поли дээрэ 70 борной гаргажа, тарилгын урда тээхи элдүүлгэдэ ороо. Эндэ нэгэ тракторна бригада хүдэлмэрилхэ юм. Тэрэ бригадань поли дээрэ гаранхай. Тэрэшэлэн апрелин 11-дэ айма-гай 24 колхозуудай 18-нь полидоо гаража, тарилгын урда тээхи эл-дүүлгэдэ оробо.

★ Логовскийн нэрэмжэтэ колхоз апрелин 8-да газараа хахалжа эхилэн байна. Энэ колхозойхид эр-тын борной, хахалга мэтын хүдэл-мэринүүдые наадгүйгөөр ябуулаха-таяа нэгэн доро, найрамай ушые поли дээрэ тогтоохо хэрэгтэ шухала анхаралаа табина. Энэ колхозойхид газар уналха бүхы хубаг канавануудаа саг соонь заабариллаад, мүнөө найрам наадгүйгөөр урагдуулжа байха юм.

★ ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зайтрайн айма-гай «XVIII партсөөдэ» колхозой шурьгинска звеногой звеньевой нүхэр Мильгунова. И. Красавцевай фото.

★ Эртын хахалга эхилээ

★ БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Дүүрэн бэшэ мэдээгээр, манай айма-гай колхозууд 1500 шахуу гектар борнойлоһон байна. Апрельин 10-һаа эхилжэ, колхозуудай полинууд дээ-гүүр тракторнууд хүдэлмэрилнэ.

★ «Красное знамя труда», «КИМ», «Красная Звезда», Маргантын со-моной Сталинын нэрэмжэтэ колхозууд тарилгын урда тээхэ газарай элдүүлгэдэ жэгдэрэн оронхой.

★ Хоердохы фермын тракторна бри-гада (бригадирын нүхэр Доржиев, ахалагша механикын нүхэр Вале-син) поли дээрэ гаранһаа хойшо ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадалһан байна. Трактористууд Чойдокова, Суегина гэгшэд үдэрэйнгөө нормо-нуудые 140 — 160 процент хүртэр дүүргэдэг байха юм.

★ Ундэр ургаса хуряанай түлөө колхознигууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээргэ олгохо ба орденууд болон медальнуудаар шагнаха тухай СССР-ий Верховно Советэй Президиумэй Указтай танилсахадаа энэ совхозой звеньеводууд тус тустаа уялгануудые абан-һан байна. Жашагшэда, звеньеводууд нүхэд Леонов, Хандуев гэгшэд 30—30 гектарай 8—8 га бүри-һөө 30 центнер, үлэшэе участогуудай га бүриһөө 20—20 центнер хара тар-рай хуряаха уялга абан байха юм.

★ Мүн Иволгын аймагай «XVIII партсөөдэ» колхоз мүнөө хүртэр нэгшье килограмм үрнэ абаашаадгүй. Энэ баримтанууд хадаа тарилгын хүдэлмэрин түлэг дунда моридые үрнэ шэрэлгэдэ хэрэглэхэ баатай болгожо, түсэбэй дүүргэлтые та-һалдуулжа байна.

★ Ундэр ургаса хуряанай түлөө колхознигууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээргэ олгохо ба орденууд болон медальнуудаар шагнаха тухай СССР-ий Верховно Советэй Президиумэй Указтай танилсахадаа энэ совхозой звеньеводууд тус тустаа уялгануудые абан-һан байна. Жашагшэда, звеньеводууд нүхэд Леонов, Хандуев гэгшэд 30—30 гектарай 8—8 га бүри-һөө 30 центнер, үлэшэе участогуудай га бүриһөө 20—20 центнер хара тар-рай хуряаха уялга абан байха юм.

★ Урнэ зөөлгыг удааруулна Гүрнөө үгтэһэн үрнээй таряае тарилгын эхилхэдэ урда колхозуудта хүргэхэ ябадал эгээл харюу-салгатай хэрэг мүн. Ганзуриной станцидахи Заготзерногой пунктнуудаа Иволгын, Тарбагатайн, Мухаршээрэй аймагуудай колхозууд үрнэ шэрэжэ эхилхээр хара шехуу болоо.

★ Мүн Иволгын аймагай «XVIII партсөөдэ» колхоз мүнөө хүртэр нэгшье килограмм үрнэ абаашаадгүй. Энэ баримтанууд хадаа тарилгын хүдэлмэрин түлэг дунда моридые үрнэ шэрэлгэдэ хэрэглэхэ баатай болгожо, түсэбэй дүүргэлтые та-һалдуулжа байна.

★ Ундэр ургаса хуряанай түлөө колхознигууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээргэ олгохо ба орденууд болон медальнуудаар шагнаха тухай СССР-ий Верховно Советэй Президиумэй Указтай танилсахадаа энэ совхозой звеньеводууд тус тустаа уялгануудые абан-һан байна. Жашагшэда, звеньеводууд нүхэд Леонов, Хандуев гэгшэд 30—30 гектарай 8—8 га бүри-һөө 30 центнер, үлэшэе участогуудай га бүриһөө 20—20 центнер хара тар-рай хуряаха уялга абан байха юм.

★ Олонхи колхозууд уна мүлһэнэй унажа, харгын муудахаа урда үрнээ колхоздо зөөжэ абахын тү-лөө бүхы оролдолгоо гаргажа бай-на. Гэбэшье, Тарбагатайн аймагай «Авангард» (правленин түрүүлгэ-шэ Шербаков), «Искра» (правле-нинь түрүүлгэшэ Покалкин) үрнэ зөөлгыг болошогүйгөөр удааруулжа байха юм.

★ Ганзуриной үгтэһэн үрнэе колхозуудай складуудта асаржа ту-шаагаад байхада, тэрэнэй шэгнүүр нэгшье грамм нэлгэдэггүй бай-шые, харин зарим зөөгшэдэй зүгнөө үрилтэ хэһэн баримтанууд элирү-лэгдээ. Иймэ баримтанууд Тарба-гатайн аймагта үзэгдэһэн байна.

★ Тэрэшэлэн Эдын колхозууд нарын үдэрнүүдтэ полевой хүдэл-мэриг үргэн далайсагайгаар ябуул-жа эхилбэ. Эндэхэ олохон колхозууд эртын хахалгада оронхой.

★ А. Будажапов.

★ С. Глазунов.

Колхозой хабар

★ ★ Найрамай уяан

★ Апрель нарада болоогүй айхабар дулаан ба наратай сэлмэг үдэр болобо. Наран дээрэ гаража сайн эхээр хайлажа байхадань, биднэр Тельманн нэрэмжэтэ колхозой түрүүлгэшин орлогшо Григорий Филаретович Зайрагтай хүдөөгэй голдхой харгыгаар харайлгажа ябаа һамди. Новая-Бряня төвшэ ошохо харгы дэншээ байба. Юрэ хабар эр-тэ харгы бүхэн лэ нимэ дэншээ бай-даг даа.

★ ★ Данир ХИЛТУХИН (манай тусхай корреспондент)

★ Удангүй биднэр хоер хубагай хажууда ербэбди. Доодо канаварын табигдаһан хабарай найрамай уяан хадаа ангаад байһан сабшалан хадалангай умдын харюулаха яра-ран юм шэнги харьялан урдажа оойба.

★ Харгын хажуугаар байһан уяан шалбаагууд дээгүүр хээрэ мөреорсо гүйлгөөд гарахадань, пишаганаха ташаганаха абан дуулдана. Ингэ-жэ яба-ябаар гүбээ дээрэ гараха-дань, урдамнай үргэн уужам яла харагдаба. Баруун тэһэн сагад хушалгатай хада ууланууд ба зүгн тэһэн ха-яа бургааһа урганан хара шоройтой дайда хабтайжа харагда-на. Хабарай наранда игаһан шубууд арал шугы соогуур жэргэнэ.

★ Энэ найрамай уяанай урдажа бай-хынь харахадаа, Григорий Филаретович баярлан янзатай болоод: —Уни удаанай хүлээлгэһэн айл-шамнай энэ эрээ ха юм. Үсгэлдэр биднэр воскресник хэжэ, хубаг соохи бог бургагын арилгаа һамди. Брианка голтой мүлһэн үшөө хүдэл-мэриг заандаа байһан юм. Теэд, мүнөө-дэр найрамай уяан сугларжа хүсэ-тэй болоһон бэээрээ дэбэ сохижо гараа байна. Хараха сэг болоо!—гэ-бэ.

★ Энэ танай поли гээшэ гү?—гээд би харалжа байһан таряанай газар тээшэ заагаад Григорий Филарето-вичнээ асуубаб. Тийхэдэмни нам гээшэ хаража, малтайгаа заһанан бэээрээ, хөөрөжэ эхилбэ: —Үнэргэшэ жэлдэ городской нэгэ предприятие эндэ хартаабха таринан юм. Энэ хадаа манай колхозой газар гээшэ. Мүнөө эндэ шэниисэ тариха ханаатай байнабди. Энэ жэлдэ үндэр ургаса абаха шэнжэ тэмдэг

★ Удангүй биднэр Новая Бряняда хүрбэбди. Колхозой правлени соо улад зон үсөөн байба. Григорий Филаретович барбар шара хахалтай ба бага зэргэ бууралтан үбгэнтэй ушараад тэрэнигэ зогсообо. Теэд, хэлэхэ гэгэн юумээ хэлэхэ үрде-дүй байхадань, тэрэ үбгэн:—Мэдэ-нэб даа, шинин хэлэхэ гэгэн юумяа. Руфан Игнатович газараа уналхаа ошонхой!—гээд харюусаба. —Унанин хажуу гээшэ халижа гаранагүй гү? —гээд би һинирхон асуубаб.

★ Комсомольско организацинуудые эмхидхэлэй талаар бүхэлүүлхэ, поли-тико-хүмүүжүүлгын хэрэгые най-жаруулжа гээшэ мүн лэ шухала байна.

★ Комсомолцууд болбол түртү хү-нүүд гээшэ. Тиймэ хадаа тэдэнэр тэмсэлэй түртү зэргэдэ, хүдөө аж-ахын эгээн харюусалгатай участо-гуудта ябажа, түртү үргэнүүдэ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө эрид шангаар тэмсэхэ зэргэтэй.

★ Мүнөө хуушан янзаараа хүдэлмэ-рилхэ саг бэшэ. Гое байһан тог-тоолнууд ба уялгануудые бэе дээ-рээ дааж абаад лэ, колхозой ажалаа халуунаар ба эдбхитэйгээр хабаадаха гэжэ хэлээд лэ хууша саг бэшэ, харин бүхы шадалаараа, бүхы хүсөөрөө таряа талханай түлөө, социалистическэ малажалай түлөө шэнэ зоригтойгөөр тэмсэхэ саг тула-жа ерөө гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

★ Мүнөө хуушан янзаараа хүдэлмэ-рилхэ саг бэшэ. Гое байһан тог-тоолнууд ба уялгануудые бэе дээ-рээ дааж абаад лэ, колхозой ажалаа халуунаар ба эдбхитэйгээр хабаадаха гэжэ хэлээд лэ хууша саг бэшэ, харин бүхы шадалаараа, бүхы хүсөөрөө таряа талханай түлөө, социалистическэ малажалай түлөө шэнэ зоригтойгөөр тэмсэхэ саг тула-жа ерөө гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

★ Гороуд ба ажайлалдэрин районуудай комсомолцууд болбол өһөдлгөө үдэр бүрин гол шухала зорилгонуудые бэелүүлхэгээ хамта, колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй комсомольско эхин организацинууд-та али болохо туһаламжа үзүүлжэ өһотой. Эгээн түрүүндэ колхоз бо-лон МТС-үүдые шэфтээ абаха хү-дэлмэриг найжаруулжа шухала.

★ Облостной комсомольско органи-заци, тэрэнэй членүүд болбол дайн сэрэгэй һүүлдэхэ саг зуурын зарим нэгэн бэрхшээлүүдые большеви-нскээр зайлуулажа, өһөдлгөө урда табигдаһан харюусалгатай, тэрэн-тэй хамта хүндэтэй зорилгонуудые нэрэтэй солотойгөөр дүүргэжэ байха. Энэ жэлэй хабарай тарилга хадаа комсомолцуудай хаба шадалайн, шадабари зоригсын шангахан шал-галта болохо байна.

★ Облостной комсомольско органи-заци, тэрэнэй членүүд болбол дайн сэрэгэй һүүлдэхэ саг зуурын зарим нэгэн бэрхшээлүүдые большеви-нскээр зайлуулажа, өһөдлгөө урда табигдаһан харюусалгатай, тэрэн-тэй хамта хүндэтэй зорилгонуудые нэрэтэй солотойгөөр дүүргэжэ байха. Энэ жэлэй хабарай тарилга хадаа комсомолцуудай хаба шадалайн, шадабари зоригсын шангахан шал-галта болохо байна.

★ Облостной комсомольско органи-заци, тэрэнэй членүүд болбол дайн сэрэгэй һүүлдэхэ саг зуурын зарим нэгэн бэрхшээлүүдые большеви-нскээр зайлуулажа, өһөдлгөө урда табигдаһан харюусалгатай, тэрэн-тэй хамта хүндэтэй зорилгонуудые нэрэтэй солотойгөөр дүүргэжэ байха. Энэ жэлэй хабарай тарилга хадаа комсомолцуудай хаба шадалайн, шадабари зоригсын шангахан шал-галта болохо байна.

★ Мүн тэрэшэлэн республи-каны МТС-ий бүхы бригаданууд харьяата колхозуудайнгаа полинууд дээрэ хүржэе ошоод, полевой хү-дэлмэриде хээвэгүй орохоор бэлэн байна. Энэ МТС-эй харьяата «Ком-сомол», «Ленин зам», Сталинын нэр-эмжэтэ колхозууд эртын борной-годо оронхой. Тэндэ ошонон тра-кторна бригаданууд наяар газар эл-дүүлжэ эхилхэнэ.

★ Мүн тэрэшэлэн республи-каны МТС-ий бүхы бригаданууд харьяата колхозуудайнгаа полинууд дээрэ хүржэе ошоод, полевой хү-дэлмэриде хээвэгүй орохоор бэлэн байна. Энэ МТС-эй харьяата «Ком-сомол», «Ленин зам», Сталинын нэр-эмжэтэ колхозууд эртын борной-годо оронхой. Тэндэ ошонон тра-кторна бригаданууд наяар газар эл-дүүлжэ эхилхэнэ.

Хэжэнын МТС үндэр ургасын түлөө

★ 490 гектарһаа га бүрин 50 пүүд хара таряа хуряаха уялга абаба. Доодо-Худанай сомоной Ворошило-вай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэ-рилдэг 1-дэхэ бригада (бригади-рын нүхэр Цыренжапов) 150 гек-тарһаа га бүрин 132 пүүд таряа хуряаха уялга абан байна. Тэрэ-шэлэн «Майн 1», «Заветы Ильича» колхозуудта хүдэлмэрилхэ трактор-на бригаданууд элдүүлгэн газар-райнгаа гектар бүриһөө 120 — 132 пүүд ургаса хуряахадань гөбөд.

★ 490 гектарһаа га бүрин 50 пүүд хара таряа хуряаха уялга абаба. Доодо-Худанай сомоной Ворошило-вай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэ-рилдэг 1-дэхэ бригада (бригади-рын нүхэр Цыренжапов) 150 гек-тарһаа га бүрин 132 пүүд таряа хуряаха уялга абан байна. Тэрэ-шэлэн «Майн 1», «Заветы Ильича» колхозуудта хүдэлмэрилхэ трактор-на бригаданууд элдүүлгэн газар-райнгаа гектар бүриһөө 120 — 132 пүүд ургаса хуряахадань гөбөд.

★ Б. Базаров.

★ —Юундэ тала худар урдахань бэ... Угы даа, тингэхэ өһөгүй!

★ Энэ хадаа 60 наһатай луговод үбгэн Макал Данилов гэгшэ байба. Энэ үбгэн хадаа мүнөө 70 гаран на-ла хүрһэн Руфан Игнатович Зай-раев гэгшэтэй сугтаа хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хоерто колхозын айхабар харюусалгатай ехэ хүдэлмэри даа-ржа үгһэн байгаа: 80 га сабшалан уялжа, үндэр ехэ ургаса абаха өһотой юм. Утэлһэн наһатай болобо-шые, эдэ хоер үбгэд колхознигуудай найдабарине харюулжа найнаар хү-дэлнэ. Недондошые тэдэнэр эсэхэ-сусахы мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрил-лэн. Ган гасуур болоһон байбашье гектар бүриһөө 9 центнер үбнэ суг-луулжа абан байба. Тэрэнэйнь ашаар колхозын үбнөөр байал ду-таагүй ба үхэр малаа тобир найнаар ондо оруулжа шадаба.

★ Тини, мүнөө жэлдэ луговод Макал Данилов уһалагдадаг сабшаланһаа гектар бүрин 15 центнер ба рекорд-но участоһаа 40 центнер ургаса абаха үбгэн уялгатай байна. Мүнөө гэрэ үбгэн арбаад гектар сабшалан-гаа уялба.

★ Энэнэй хойто тээ нэгэ нара бо-лоод байхада Макал Даниловай 80 га участоһыг бүхыдөө найрамай уһаар уһалагдаһан ба борнойлогдо-һон байха түсэбтэй. Тингэбэл энэ сабшалан хадалангын зүлгэ найхан ногоогоор хушгагдажа халюурха бо-лоно. «Ногоон гээшэ—нойтон газар-та дуратай юм» гэжэ үбгэн луговод Данилов тон зүб хэлэнэ.

★ 490 гектарһаа га бүрин 50 пүүд хара таряа хуряаха уялга абаба. Доодо-Худанай сомоной Ворошило-вай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэ-рилдэг 1-дэхэ бригада (бригади-рын нүхэр Цыренжапов) 150 гек-тарһаа га бүрин 132 пүүд таряа хуряаха уялга абан байна. Тэрэ-шэлэн «Майн 1», «Заветы Ильича» колхозуудта хүдэлмэрилхэ трактор-на бригаданууд элдүүлгэн газар-райнгаа гектар бүриһөө 120 — 132 пүүд ургаса хуряахадань гөбөд.

Жамоо ТУМУНОВ

ИЛЬКЫН ХОЙМОРТО

Илька нуур гэлээ гэсэн хуушитай дуу манай уужам Бурят-Монголой нуурида дуулалдаг байна. Илька нуур мүнөө мунгэн сагаан манда хушагдахтай, удангүй байхаар долгилхо хүсэ шадана гэж байна. Гэбшье, Илька нэмжэ дуурангүй, тэрэнэй баян ой тайгадань модо моторто хэрөөгэй абяан эр, томо томо бревно мододые шуран түргэн машинануулар үни илгэдгүй дорьбоотой байгаар хүшгэнэхэ соностожо, тугаа тулхые манажа хуунаан басагайтай налархай зохидоор сэдхэл зүрхэндэ шунаана яна илгэдгүй ажалай хүдэ дүргэжэ, тусэбөө үдүүлэн гүрэндэ 36 мянган кубометр модо үзэн ба 1947 онойгоо үбэлэй сезоны түсэбье болзоорноон 10 хоног урда дүүргэбэ.

Эрийскэ мехлесопунктын начальнигаар ажаллана. Александр Павловичын бидэндэ модобэлдхэлэй ямар ябажа байһан тухайда хөөрөө байтарынь үндэр томо бөөтэй, хүжэгэр улаан шарайтай хүн орожо эрбэ. Энэ тус Мехлесопунктын партийна организациин секретарь, хуушанай коммунист, 1914—1918 онуудтахи дайнда немецүүдтэй дайладалһан, гражданска дайнда, кронштадтска үймөөе даралгада, Эсэгэ ороноо хамгаалтын дайнда хабаадалһан Тимофей Тимофеевич Сотов гэгшэ мүн.

Нүхэд Андриусенко ба Сотов хоёр шадбаритайгаар хүтэлбэ, үлхэн дээрнээ тус Мехлесопункт болбол 1946 онойгоо түсэбье октябрийн 1-дэ дүргэжэ, тусэбөө үдүүлэн гүрэндэ 36 мянган кубометр модо үзэн ба 1947 онойгоо үбэлэй сезоны түсэбье болзоорноон 10 хоног урда дүүргэбэ.

Энэ баримтанууд болбол Илькын модошодой өөдөнгөө уялгые байтар мэдэжэ, шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбье оролдосотойгоор дүүргэжэ ябадалда үнэн зүрхэнбөө элбхитэйгээр оролсоһыень харуулана.

«ХҮНДЭЛЭН»

Илькын станицыаа модо шэрэдэг машинада хуужа, Мехлесопунктын жэшээтэ участогуудай нэгэн Хүндэлэн гэжэ газарые зорижо гарабади. Манай машина дээрэ дулаан дахануудые үмдээрхинэн хэдэн хүнүүд ябалсана. Эдэнэй зарьманинь модошодто махорко, хилэмэ абаашана, зарьманинь газетэ почто зөөнэ—нэгэ үгөөр хэлэхэдэ хуу бүгдэ шухала хэрэгээр ябаһан зон болобо.

Хүдэр томо нарна модые ургуулан байһан үндэр набтар хадануудай боорсор хүртэ даралдан харгыгаар дабууллаар нара орохын урда хадана Хүндэлэндэ тулажа ошобсди.

Тус тосхон 1936 ондо хуурижуулагдаһан юм, тэрэнбээ урда тээ эндэ гансажэ гэр байгаагүй юм гэжэ машина дээрэ ябагшадай нэгэнбээ мэдэжэ абаба. Гол дээрүүр хүндэлэн табигданан жаахан модон хүүргые аладһан гарахатаа хамта Хүндэлэн хууринай үйлсэдэ гарабади. Жааханууд модон гэрнүүд, тэдэниен тойроһон хорёо хашаанууд, худайгай саха...

Энэ хууринайхид—бүгдөөрөө модоной ажалда мэргэжэһэн зон. Олон жэлэй модоной ажалгай стажтай аад, үгэлхэнэй эрхээр мориноор ажалладаг дала наһатай, сахил сагаан хахалтай Макей Денисович Жерлов гэжэ үбгэн билэнэй урда хууна, наяхан баниһаа эрхэндээ шгэ шарайнь ур улаан болоһон, сэрбэ сариунаар харагдана.

— Би модошо хүм. Мүн ехэ хүбүүм модоной ажалда ябана, басаганиһые модошодой повароор ажаллана,— гэжэ Макей Денисович омгорхон хөөрэнэ. Манайхин энэ модоной оосртохи хууринай тон хуушан айлын гээшэди. Түүрүн эрхэдэм эндэ хоер гурбан гэр байгаа хэн. Мүнөө өһөдөө харана бээтэ — бүхэли хуури болоо ха юм. Банитайбди, хургуулитайбди, кооперативтайбди, үнээ буруутай болонхойбди, ой модонтой тэмсэжэ шаданаһай ашаар тарильтын газартай болообди.

1941 ондо үбгэнэйнгөө армида мордоходо тэрэнэй бүхые баржа модо отолжо эхилһэн суутта модошон гэжэ алдаршаһан хүдэр шингэр эхэнэр—Елена Ивановна Зими́на гэшэ хүдэлмэриһөө орожо эрбэ. Нормоо урда мэтэ 200 процент дүүргээ үдэ эрбэн байба. Елена Ивановнагай нүхэр армиһаа бусажа эрээд, үбгэ һамган хоер хамтадаа мурьсэн ажаллана.

— Би гурбан үхибүүтэйб, тингээшье һаа, модонхо гараха арамгүй. Сталинска табанжэлые дүрбэн жэл соо дүүргэжэ ябадалда хабаадалсаноб,— гэжэ нүхэр Зими́на омогорхон хэлэнэ.

— Ой модондо яшаггүй дуратай хүм. Хамаг наһаа ой соо бараа хүм. Модоной ажалһаа ондоо ажал гэжэ мэдэхүйб,— гэжэ саг үргэлжэ нормоо 250 процент дүүргэдэг Петр Терентьевич Болонев гэгшэ хэлэнэ.

Эрхин модошод Самульцев, Жапонков гэгшэд Петр Терентьевичын хэлэһэн үгые дэмжэбэ. Үдшэлэн бүхы модошод, бултадаа улаан булан соогоо сулгаржа, ажалайнгаа дүнгые гаргажа, үглөөдэр улам байнаар, улам урагшатай хүдэлмэриһөө баталба...

Үглөөдэриһэн Томогтын участогоор ябажа, мүн баһа ударник модошодтой хүрэлдэжэ, Ворошилов колхоздо хүрэгжэ эрбэбди. Ворошилов колхозой клуб соонь галай гэрэл улагашажа, залуу хүбүүг басагадай: «Илька нуур, Илька нуур гэлээ» гэһэн дууе дуулахын соностожо. Илькын хоймортой уужам ба Илькын хойморто ажаһууһан зоной оролдосотой бэрхэдэнь сэдхэлээ ханабади.

Грузинска ССР. Цхалтубска районой Цулукидзын, илрэмжэтэ колхоздо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сайн плантаци дээрэ ургасын бултайга гараад байхада, хурьһэндэнь нэмэлтэ гэжээл үгэжэ байна. П.Луценкин фото (ТАСС-эй фотохронико).

Городые тарималнуудаар ногооруулга

Улан-Удэ городой «Зеленхой» конторо болбол тарималнуудаар городые ногооруулга талаар бэлдхэлэй хүдэлмэри хэжэ эхилэ. Энэ жэлдэ 5 мянган модо, мүн 13 мянган хэбэг харгана, бургаһан хуулагдаха байна. Гадна, городой центр—Ленинэй ба Сталинэй нэ-

рэмжэтэ үйлсэнүүдээр хахад гектар талмайда сэсэг, ногоо таригдаха ба 700 модод хуулагдахаар хараалагдаба. Мүн Серовой нэрэмжэтэ культурын байшангай дэргэдэ сквер бии болгодохонь.

Мүнөө сээсүүдэ парнигта таригдаад ургуулагдажа байна.

Хабар боложо, халуун ороной шубууд ербэ

Энэ жэлдэ урда урдынхиһаа эртэ дулааржа, хүдэ ажахыда таатай уларил эрбэ. Галта халуун наранай элшэ газарай хурьһые агаар нэбтэ шаран хууялгана. Хада майлын сайхан хайлан урдажа, сабшалан тарьяанай газар дээрүүр шэнгэнэ. Игабари нэмэри газараар эртын хэнээ ногоон, ургы сээсүүд урилдан бултайна. Харн холын халуун оронһоо галууд, нугаад геганан дуулагдажа, огторгойдо элэ татан субанад. Энэ хадаа хүн зоной дурсэдхэл баярлууһан, дулаахан хабарай шэнжэ тэмдэг мүн.

Мүнөө, ангуушад шубуунай агуурида түрүүшынхээ гараба. Апрельин 12-го Улан-Удын ПСТС-ээ хамта 45 ангуушад Байгал шадар ошохоор мориоб.

Хизаарые шэнжэлхэ Кяхтын музейниһэй манай корреспондентдэ мэдээсэһэнэй еһоор, хүүлшын 5 хоногой турша соо болжомуур, ангр, тохорюун, нугаһа, галуун, даурска туун болон бусад шубууд үгэдэжэ эхилэ гэнэ.

„Жаргалай түлхюур“

БМАССР-эй уранзохоолошодой союзай Правлениин дэргэдэхи драматургнуудай секциин наяхан болоһон ээлжээтэ заседани дээрэ нүхэр Хоца Намсараевай бэшэһэн «Жаргалай түлхюур» гэжэ шэнэ пьесые зүбшэн хэлсэбэ. Заседанида хабаадалһашад Балдано, Нимбуев, Тумунов, Ленхобоев, Ц. Шыдендамбаев, Санжиев, Барганов ба бусад тус пьесэ болбол: мүнөө

Усын темэ дээрэ, илейнэ ба уранхайханай үндэр хэмжээндэ бэшэгдэһэн байна, мүн энэ хадаа нүхэр Намсараевай эхэһэн амжалта болоһон гэжэ тэмдэглэбэл. Тингээд Гүрнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденито хүжэмтэ драмын театрта тус пьесые гаргахые дурадхаха гэгшэн шиндхэбэри абаба.

Д. Хилтухин.

КОЛХОЗ БҮХЭНДЭ ЭФРЕМОВСКЭ ЗВЕНО БАЙГУУЛХА

В. МАМИЛОВ, БМАССР-эй хүдөө ажалай Министерствын сортовоой Управлениин начальник

1935 ондо манай ороной түрүү комбайнернуудай зүблөн дээрэ жэл бүри 7—8 миллиард пүүд тарла үйлдэбэрилэн гаргаха тухай нүхэр Сталингай хандалгада харюу болгон тарянажал дээрэ эфремовскэ хүдлөө би болоо хэн. Энэ хүдлөөе Сибирин сагай уларилэй хатуу шанга байдалда ороһото культурануудай ба шэнисын тарилгаһаа үгэдэжүү үндэр ургаса хураһан Алтай хизаарай Белоглазовска районной «Искра» колхозой звыньевод Михаил Ерофеевич Ефремов үүсхэһэн байгаа. Тэрэнбээ хойшо энэ хүдлөөе нүхэр Ефремовэй нэрээр нэрлэдэг болон байна. Ефремов болбол 1936 ондо 4 гектарһаа 366 пүүд, 29 гектар бүхы участогтай гектар бүриһөө 210 пүүд шэниснэ абажа, тэрэ үедэ дуулагдаг үндэр ургаса хураһан байгаа. Уланшөгүүд тэрэнэй үлгэр жэшээтэ ажалые манай ороной мянгад колхозуудай үндэр ургасын звенонууд халан абаа бэлэй.

Үндэр ургаса туйлаһан нүхэр Ефремовэй баялиг дүршэлые эгээл түрүүн Красноярска ба Алтай хизаарууд, Новосибирск, Омско ба Сибирин бусад областнууд дэлгэрүүлжэ эхилэ хэн. 1937 ондо Белоглазовска районной «Молодая Гвардия» гэжэ колхозой член нүхэр Чумаков нэгэ гектарһаа 516 пүүд шэниснэ, 1939 ондо Новосибирскэ областин Андреевскэ районной «Политотдел» колхозой звыньевод нүхэр Сергеева нэгэ гектарһаа 600 пүүд шэниснэ, 1940 ондо Красноярска хизаарай «Путь к Социализму» гэжэ колхозой Хата-лабораторниэ даагша нүхэр Карлов нэгэ гектарһаа 696 пүүд шэниснэ абаһан байгаа.

Манай республика дээрэ абажа хэлхэдэ, эфремовскэ хүдлөөн нэн түртүн Бичурын, Кабанский, Заиг-

райн ба Мухаршэбэрэй аймагуудта илангаа үргэнээр дэлгэрэн байха юм.

Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой эфремовскэ звенонэй звыньевод нүхэр Киселев 5 гектар рекордно участогтай гектар бүриһөө 300 пүүд, 20 гектар бүхы участогтай гектар бүриһөө 159 пүүд шэниснэ, Бичурын аймагай Свердловэй нэрэмжэтэ колхозой звыньевод Богданов 5 гектартай гектар бүриһөө 276 пүүд, 28 гектар участогтай гектар бүриһөө 216 пүүд шэниснын ургаса абажа, колхозойнгоо валова хурьһые 3260 пүүдээр ехэ болгоо хэн.

Бичурын аймагай «Красное Знамя Труда», «Безбожник» колхозуудай звыньеводууд нүхэд Перельгин, Волков гэгшэд шэнисын гектар бүриһөө 240—300 пүүд ургаса хураһан ба Зыдын аймагай «Галын Очи» колхозой звыньевод нүхэр Сундурев 60 гектар шэнисын гектар бүриһөө 246 пүүд, 150 гектар овесой гектар бүриһөө 144 пүүд ургаса абаһан байха юм. 1940 ондо Бичурын аймагай эфремовскэ звенонууд 124 мянга 300 пүүд, Кабанский аймагай 6 эфремовскэ звенонууд 7956 пүүд таряа үлүү абаһан байгаа.

Хүдөө ажалай түрүүшүүл-ефремовууд хадаа сагай уларилэй ямаршье байһан үедэ үндэр ургаса абажа болохо байһынь баталжа үгөө. Тэдэнэр болбол участок бүхэнэй, мүн газарай хурьһэнэй онсо илгаатай байдалые зүбөө танижа, тэрэнэй нагтаар зохилдуулан агротехническэ хэмжээ-ябуулганууды

„Чио-Чио-сан“

Итальянска композитор Пуччини гагарын зохоһон «Чио-Чио-сан» гэжэ дуу хүжэмэй эүжэг болбол үнгэргэшэ зуунай хоердохи хахадай үедэхи Японийн байдалые харуулан байха юм.

Наймаашын гэртэ барлагаар хууһаа эдир залуу наһатай Чио-Чио-сан болбол Америка оронһоо эрхэн флодой офицер Пинкертон гэгшэдэ хадманан үгтэнэ. Теэд, колониальна эрмэлзэлгые шүтэжэ ябаа омог дээрнхы зантай американска офицер энэ залуу басаганай гүнзэгы шанга мэдэрэлые сэгнэжэ шаддаггүй байхань шадэжэ. Инаг дуранай уршаг олон ябадалнуудые үзэжэ хашарһан тэрэ офицер болбол Чио-Чио-сан (мадам Бетерфлей) һамгаа хаяжа Америка орондоо бусана.

Инаг гансаа алдһан, Бетерфлей болбол ори гансаардан гашуудал зоблонгой ооергүй уйдхарые үзэжэ баатай болобо. Үдэр үниггүй өөрүнбөө инагые хүлэһэн уйдхарта һаранууд хойно хойноһон үнгэрнэ.

Хүн жэл үнгэрбэ. Хүлэгдэһэн Пинкертон һаял бусажа эрэнэ. Теэд, ай хала! Гансаараа эрээ бэшэ, харин сэрбэрхэ залуухан американска наһатаа эрхэн байһан. Чио-Чио-сан болбол инаг дуранайнгаа хуби заяа эсэслэн алджа, гансахан хүбүүгэ булъялган абадла байхадаа, ямаршье атигал найдлагдаггүй боложо, бээ хоролон аланэ.

Энэ орео оперые өөрнөгөө селгэ дээрэ табиһан Бурят-Монголой Ленинэй орденито хүжэмтэ-драмын театрт болбол ехэһэн амжалта туйлаба.

Илангаа энэ оперые хүжэмэинь талаар удариһан дирижер М. А. Бухбиндерэй эхэһэн мөргөн шадбар харууһаниен тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэрэнэй хүтэлбэри дор наадаһан оркестр болбол зарим үе уур сүхалэй орбёлоон мэтэ хүсэтэйгөөр наадажа, гайхамшгата хүжэм дуугаар бүхы залые дүүргэжэ байһан байна. Мүн дирижер Бухбиндер болбол дуушанайнгаа вокальна шадбаринуудые дүүрэн һайнаар гаргуулажа шадба.

Тус оперые найруулан табиһа режиссер Е. И. Кончевский болбол тэрэ ороной, тэрэ сагай шэнжэ тухал ба зан абаринуудые үнэн зүбөө харууһан талаар ехэһэн хүдэлмэри хэлэн байна.

Тиньбашье театрын искусствода гол хүсэниич болбол артистнар

Ерээдүйн капитанууд

№ 2 ремесленнэ училищын судножоолодогшодой группынхидай табилтын экзамен наяхан болобо. Училищые дүүргэжэ гарахатаа байһан 25 хүнүүдэй 13-ниинь эрхин, 10-ниинь һайн ба 2 хүниинь хангалтагүй гэгшэн сэгнэлтэнүүдтэйгээр экзаменаа үгэбэ.

Мүнөө, эдэнэр бүтэдөөрэн Байкало

мүн байха юм. Өөрнөгөө шадбаринь хүсөөр тэдэнэр болбол наадажа байгаа образуудайгаа бүхы һанаа сэдхэлые ба бүхы хүсэл бодоруудые бодото дээрнэ харуулжа шаддаг байна. Теэд дуулажа наададаг оперно зүжэг соо артистнууд болбол гансахан наадажа шадха мэргэжэлтэй байханаа гадна, тон түрүүндэ ирагуу шанга хойлойтой байха еһотой гээшэ.

Энэ талаар Чио-Чио-сан боложо наадаһан артистка О. В. Орлова хадаа илангаа хоердохи ба гурбадахи актуудта ехэһэн шадбар харууһан байха юм. Богоулбасаган, дуралһан эхэнэр, эхэ болон һамган гэхэ зэргэ һанаа сэдхэлэй уларилые харууһан энэ хасүтэй партине бэлгитэ артистка Орлова бэрхэ зохидоор наадаба.

Американска офицер Пинкертоние наадаһан артист Г. М. Шавелев болбол ирагуу һайхан драматическа тенор хоолойтой ба зүрхэ хүдэлгэмэ шанга газарнуудые тоншаа дабаритайгаар тэмдэглэжэ шаддаг артист мүн байба. Зүгөөр омог дээрнхы американска офицерие наадаха үедэ тэрэнэй инаг дуранай заншалые гол түлбэ харуулаад, харин тус образой муу муухай зан абаринуудые хүсэтэй шангаар тэмдэглэжэ шаддаггүй байна.

Наймааша ба зууршалагша Горб гэдэгы наадаһан залуу артист А. М. Кузьминий амжалтатай хүдэлмэриен тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Билдагуушалажа, хүнэй доро унажа ябадаг, муу мэхэтэ японско олошоной зан тухэлые Кузьмин болбол тон шадбаритайгаар харууһан байна. Тиньбашье дууша Кузьмин болбол өөрнөгөө хоолойе хүсэтэй ба ирагуу бэлгэһын талаар хойшоһоо үшөөл эхээр оролдохо ушартай.

Хормейстер Н. А. Хмельновой хүтэлбэри дор дууладаг хор болбол оркестрын хүжэмдэ шэмгэ оруулан нилээд һайнаар дуулажа гараа.

Уранзурааша М. Е. Шестакова болбол энэ зүжэгтэй декорацинууд ба костюмуудые зураглан гаргажа шадба.

«Чио-Чио-сан» гэжэ хүжэмтэ зүжэгые богонихон сагай турша соо бэлдэһынь һаань харагшад болбол тэрэниге ханамжатайгаар утгаба.

П. РОЗАНОВ.

«Селенгинскэ пароходствын түрү судануудта хубаарилан табигдаба Эдэнэр хадаа наигитын эхилхэлээр практическа тамаргалда гаража юм. Июнь ба июль һарануудта училищые дүүргэшэд пароходой капитанууд болохын тула экзаменуудые бариха байна.

И. Шалимов.

хадаа таряа хураалгын дүүрэмсээр намарай пар элдүүрлэжэ эхилдэг гэшэ. Зунай ба намарай үедэ параа хоер дахин халхалха ба кувьтиваци хэхэ мэтээр элбэг буртаг үбэнүүднээ сэбэрлэдэг байха юм. Үндэр ургаса үгэдэг участогуудаа нэгэ хоер дахин борнойжо, шинг нойто элбэгээр барихын тулада үбэжэй үедэ саһа тогтоодог ба хабар болоходо һайрамай уһаар увалдаг байна.

Тэршэлэн үрнэ сэбэрлэхэ ба хоороор угааха болон тариха нормоо газарай хурьһэнэй хүсэ шадалтай зохилдуулан тогтоохо ябадалда эфремовскэ звенонууд эгээл шухала анхарал табигдаг гэшэ. Шинг нойто элбэгээр бариха, ургасые ган газарһаа хамгаалхын тулада үрнээ 7—8 сантиметр гүнзэгыгөөр хэрэһэлүүлэн тариад байха юм. Тинхэтэй хамта хабар таряанай гаража байха үедэ борнойлдог гэшэ. Зүгөөр, нягта хальһатай газарые «зигзаг» борнойгоор борнойлдог ба зөөлөн хальһатай газарта морин тармуур хэрэглэдэг байна.

Үндэр ургасатай участогуудта наг шэбхэ ба шубуунай аргалар нэмэлтэ тэжээл үгэжэ, тэрэнэй хойноһоо онсо һайнаар харууһалдаг ба зунай үедэ тарилгаа элбэг буртаг үбэнүүднээ хоер гурба дахин сэбэрлэдэг болонхой.

Энэ жэлэй хабарай тарильтые агротехническэ зүб болзор соо эрхин шарнартайгаар үнгэргэжэ, 1947 ондо үндэр ургаса хураһан тулада колхоз бүхэндэ эфремовскэ звенонуудые эмхидхэн, тэдэнэй хүдэлмэриен гансал түсэбэй еһоор хүтэлбэрилэн ябуулха еһотойбди. Тинхэтэй хамта эфремовскэ звенонуудые еһо тэдгээр эмхидхэхэ, зарим тэгээг тэрэнэй гүнзэгы удхамнарые тоодоггүй ябадалнуудтай эрид шангаар тэмсэхэ хэрэгтэй.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрүүдэй Сөвөдтэ

КООРДИНАЦИОННО КОМИТЕДТЭ

Саг зуурын германск правительствын ба газар нютагуудай правительствонуудай хоорондо хуули засагай эрхые хубаарилха тухай

Апрелин 7-до Координационнo комитет болбол А. Я. Вышинский түүрүүлгэ дорo Германин экономика, юридическ ба финансва нэгдэлье хангахын тулада зайлашагуй шухала саг зуурын германска правительствын хуули засагай эрхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлбэ. Энэ асуудал тушаа советск, бритаска ба французска делегацинуудай практическа дурдалхуудай олонийн тааралдана, нүгөл талааха централна германска правительствын хуули засагай эрхэ али болохоор хизаралхые эрдэг американска делегаци болбол хуули засагай эдэ эрхэнүүдэе Министруудай Совет оройдо бэшэхэгүй һэн гэжэ урдындаал адляар баадха.

«Уголовно, гражданска болон коммерческ эрхэнүүдэй, авторска эрхэнүүдэй, патентүүдэй ба худалдаа-наймаанай тэмдгүүдэй, үнэтэ саар, бануудай, эд товарнуудта хабаатый ноосаментнууд ба бусад титулны документүүдэй гол принципүүдэй талаар юридическ адли байдалые хангах шухала асуудалуудта Германиян централна правительство хуули гаргалгын ба гүйсэхдэлэй харюусалгыне дааха еһотой гэжэ советск, британска ба французска правительствонууд нэгэ ханалгтай байһаниннь тодорбо. Судай харгыне эрхилхэ асуудалуудые централна правительствын компетенцид оруулх шухала гэжэ советскэ делегаци тоолоно.

Американска делегат Мэрфи эдэ асуудалуудые бутлынен арсаад «жэшэхэдэ 20 марк хулгай хэһэнэй түлөө Турингада нэгээр, Ранноверт ондоогоор ханхадэ хамаагүй» гэжэ мэтээр баталан эдэ дурдалхууд үлүү детализация болон гэжэ зааба. А. Я. Вышинский, ген-Робертсон, Кув де Мюрвилль (Франци) асуудалые нимээр табилые зүбшөөбгүй. Гадаадын Хэрэгүүдэй Министруудай Совет Германиян юридическ нэгдэлье хангажа байха тодо ба принципална зарбинуудые үгэхэ еһотой, эдэ заабаринуудын Германиян конституцида оруулагдаха еһотой гэжэ тэдэнэр хэлбэ.

Саашань Координационнo комитет болбол экономическа нэгдэлье бөөлүлхэ байхы тулада Германиян централна правительствода хуули засагай ямар эрхэ үгтэхэ гэһэн асуудалые хаража үзбэ. Гадаадын худалдаа-наймаанай, таможенно хэрэгүүдэй талаар, импорт ба экспортые хинаха талаар, хөмжүүр шогнуурин талаар хуули гаргалгын ба гүйсэхдэлэй харюусалгыне централна правительствода даажэ байха еһотой гэжэ советск, британска ба французска делегацинууд хэлсэбэ. Национална талаараа шухала удашанартай шоссейн ба гол мурэнэй коммунацинуудые, таршэлэн бүхы түмэр харгы, почта ба телеграфые хинаха асуудалые баһа централна правительствын компетенцид хабаадуулха гэжэ советск ба британска делегацинууд хэлсэбэ. Французска делегаци эдэ асуудалууд тушаа ажагалтануудые хэбэ.

Австрийска асуудал тушаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министруудай орлогшонорой зүблөөн дээрэ

Апрелин 7-до Австри тушаа гадаадын хэрэгүүдэй Министруудай орлогшонорой заседани дээрэ австрийска договорой экономика статьянуудые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлбэ.

Энэ заседани дээрэ зүбшэн хэлсэлгэдэн тон шухала асуудалуудай нэгэниинь, 1938 оной мартын 13-ай урда тэе гэжэ гү, али Германиятай нэгдэтэрэ Австрин правительствууар баталагдаһан урьһаламжанууд тухай хэлсэлгүүдэ Австрин бөөдэ даажэ абһан уялануудые һөөргөһ хөгжөөх тухай асуудал болоно Германиятай Австрин нэгдэһэнэй урда тэе Австрин бүхы финансово системэ Австрин кредиторнууд болохо ороноудай хиналта дор байгша һэн. Эдэ гүрэнүүдэй дунда австрийска урьһаламжануудай облигацинуудай эхэжэн хубине баржа баһан Нэгэдэмэл Королевство, США ба Франци байлсха юм.

Дээрэ заседанах эдэ гүрэнүүдэд гадна Испани, Швейцари, Швеци, Бельги ба бусад ороноуд мүн лэ австрийска урьһаламжануудай облигацинуудэй нил-эд эхэ хубине баржа байлгат. Эдэ кредиторнууд ороноуд Австрин гүрэнэй аппаратта өөһадынгөө контролернуудые байлгалд, тэднэ австрийска правительствын финансова ажал абуул-

централна правительство болбол эдэе хоолой тушаалгын талаар, хомор эдэе-хоол ба түүхэй эдые хубаарилха, ажайлэдбарине тусбэлхэ талаар болон ажалай услонинуудай, салын хүлбэ ба үнэ сэнгэй хойноһоо хиналта бөөлүлхэ талаар эрхэ түлөөлэгэтэй байха еһотой гэжэ гүрэн делегацинууд бутладаа зүбшөөрэлдэбэ. Эдэ асуудалууд тушаа централна правительствын эрхэ түлөөлэгэнь саг зуурын байха еһотой гэжэ французска ба британска делегацинууд тоолоно. Советскэ делегаци нимэ ажагал хэһэнэй хэрэггүй гэжэ тоолоно.

Американска делегат Мэрфи гэжэ эдэ дурдалхуудые таршэлэн арсаһан байна.

Эсэстэ Координационнo комитет болбол Германиян Финансова нэгэ дэлдэ хабаатый дурдалхуудые хаража үзбэ. Энэ асуудал дээрэ советск ба британска делегацинуудай позицинууд бөө бөөдэ дүтэрхүү гэжэ мэдэгдэбэ. Мүнгэнэй тэмдгүүдые ба жажэ мүнгүнүүдые гаргах, банкоска хэрэгые тааруулан абуулха, харин гүрэнэй валютые хинаха, гүрэнэй үри доемхо, нэлэг тохохо талаар централна правительствода эрхэ түлөөлэгэ үгтэһэн байха еһотой гэжэ эдэ хоер делегацинууд тоолоно. Делегацинуудай хоорондо энэ асуудал тушаа гарһан зарим зүрилдэһүүд Контрольно Советтэ шиндхэгдэжэ шаладгилха байна. Гадна нигэ германска бюджетдэй талаар эрхэ түлөөлэгэе саг зуурын германска правительствода үгэхэ шухала гэжэ советскэ делегаци тоолоно.

Газарнуудай правительствонуудай хуули гаргалгын ба гүйсэхдэлэй эрхэ түлөөлэгэе тэмдэглэн бүрхэхэ гэжэ советскэ делегаци бэрхдэбэ. Газарнуудай правительствонууд «өһөд-өһөдынгөө мэдэлдэ байһан газарнуудай территориядо автономно үндэһэ һуури дээрэ дооро дурсагдаша асуудалуудар хуули гаргалгын ба гүйсэхдэлэй эрхэ түлөөлэгэтэй байха еһотой» гэжэ хараалагдаһан проектые оруулба гэбэл:

«а) административна-территориальна хубаарилгын; газарнуудай административна захиргаанай; нигэ германска правительствууар гаргалдаһан хуулинууд ба директивүүдэй өһоор гүрэнэй аюулгүйе сахилгын; сүүдтэ хабаатый хэрэгүүдые эрхилхэ ба абуулха; нигэ германска хуули гаргалгын үндэһэ һуури дээрэ газарнуудай уголовно ба гражданска хуули гаргалгын асуудалуудар; б) арадай гэгээрэл ба культуриа байгуулалтын; алуурые сахилгын; ажалай услонинуудые тэнсүүлэн тааруулжа абуулха; гүрэнэй ба социальна страхованин; социальна тэдхэмжын асуудалуудар; в) дотоодын худалдаа-наймаанай; бюджет, нютагай ажайлэдбарин ба транспортын; хада уулын байлгыне хэрэглэхэ ба уһа мурэнэй ажахые эрхилхэ; хүдөө ажахын асуудалуудар».

США, Великобритани ба Францин делегацинууд советскэ энэ дурдалхые арсаба.

Гэбашье, Нэгэдэмэл Королевствын ба Америкын Холбоото Штадуудай түлөөлэгшад австрийска финансануудые харин гүрэнүүдэй талааха хинаха эрхые хойшоһон байлгах тухай өөһадынгөө дурд халуудые дахин дабтаба. Тэдэнэр советскэ делегацин дурдалхые арсаһан ямар нэгэн этгэмээр шалтагануудые табяагүй.

Австрийска договорой проектые зүбшэн хэлсэхэдэ американска ба британска түлөөлэгшэд Австрин бөө даанхай ба өрын эрхэтай байдалые сахиха талаар хөмжөөгүүдые договор соо уридалшан хараалха шухала гэжэ хэдэн дахин тэмдэглэдэг байһаниннь советскэ түлөөлэгшэ заажэ хэлбэ. Тэд, советскэ делегацин дурдалх хада австрийска финансануудые харин гүрэнэй талааха хинаха ябадалые болоулха ба финансова хэрэгүүдээр

КООРДИНАЦИОННО КОМИТЕДТЭ

Апрелин 8-да Координационнo комитет Германиян саг зуурын политическэ организациин хэлбэри

Саг зуурын централна правительствын ба газар нютагуудай правительствонуудай хоорондо эрхэ түлөөлэгэе илгэжа хубаарилха тухай

Германин саг зуурын централна правительствын ба газарнуудай областнуудай правительствонуудай хоорондо эрхэ түлөөлэгэе илгэжа хубаарилха тухай алидхалэй проектые редакционнo комитет табилба.

Советскэ, британска ба французска делегацинууд Координационнo комитетдэй илгэжэ зүбшөөрэлдэбэ: 1) зайлашагуй шухала политическэ нэгдэлье... 2) зайлашагуй шухала юридическэ нэгдэлье... 3) зайлашагуй шухала экономическа нэгдэлье... 4) зайлашагуй шухала финансово нэгдэлье хангахын тулада хэрэгтэй асуудалуудта централна правительство болбол хуули гаргал-

Централна германска захиргаанай департаментнууд тухай

Саашань Координационнo комитет централна германска захиргаанай департаментнууд тухай асуудалые хаража үзэлгэдэ оробо. «Департамент бүхэн эдэбэ газарнуудай түлөөлөгшадөө бүрлэһан германска гүйсэхдэлэй комитетдэй хүтэлбэри доро байха, энэ комитетдэй түрүүлгэшэ комитетдэй олонхоер абтаһан шиндхэбэригүүдые дүргэхын тулада гүйсэхдэлэй хуули засагай эрхэ-

Апрелин 10-ай заседани

Д. Маршалл түрүүлгэшээр һууба. Германска эб найрамдалай договорые бөөдхэхэ талаар гол директивые, хилэ тухай асуудалуудые оруулаһан зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжүүлэгдэбэ.

Германска эб найрамдалай договорые бөөдхөлгөтэй холбоотой асуудалуудые, тусгаарлабал, германска ажайлэдбарин али ээргын хөмжөөтэй байха тухай ба репарацинуудай тухай асуудалые, германска централна захиргаанай департаментнуудые байгуулха тухай, Германиян саг зуурын политическэ организациин хэлбэри маяг ба хэмжэ тухай асуудалуудые министрнууд энэй урда тэхи заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэлэн байгаа.

Саг зуурын германска правительствые байгуулха тэһэ түрүүшын алхам болгон парижска конференциин шиндхэбэрин өһоор финансануудай, ажайлэдбарин, транспортын, коммунацинуудай, гадаадын худалдаа-наймаанай талаар, таршэлэн эдэе-хоол ба хүдөө ажахын талаар централна германска захиргаанай департаментнуудые тон богони болзор соо тогтоох даалабарине Контрольно Советтэ үгэхэ гэжэ США, СССР ба Великобританин делегацинууд зүбшөөрэлдэһаниннь мэдэтэй.

Зүбхэн лэ эдэ департаментнуудые хүтэлбэрилхэ тухай асуудал зүбшөөрөгдөөгүй үлэд байна. Департамент бүхэн ондо-ондоо газарнуудай түлөөлөгшадөө бүрлэһэн германска гүйсэхдэлэй комитетдэй хүтэлбэри доро байха еһотой, энэ комитетдэй түрүүлгэшэ болбол комитетдэй олонхоер абтаһан шиндхэбэригүүдые дүргэхын тулада гүйсэхдэлэй хуули засагай эрхэтэй байха еһотой гэжэ французска делегаци тоолоно. Хэндэһе мэдэгдэхээр департаментнуудай хүтэлбэрин нимээр амхидхэхэ гэшэ Потсдамска шиндхэбэригүүдэй тааралдахуу болоношуу. Ландтагуудые ба газарнуудай автономно захиргаае үгы хэһэн гит-

тэрэ мэдэжэ шиндхэхэ арга-боломжые Австрида олгохо гэһэн һангал тинимэ уг зорилготой юм Австрин финансануудые хинаха ябадал гадаадын державануудай гарт үлөө һаань, Австри бөө даанхай ба эрхэ сүлжэтэ байха юм гэжэ хэлжэ болохогүй.

Советскэ түлөөлэгшын дурдалхые французска делегаци гол түлбэ зүбшөөһэн болобоһе, энэ асуудал тушаа өөрынгөө һанамжые дурдалхан байна. Орлогшонор, нэгэ хэдэ булялдажа хөөрөлдөһөнэй һүүлээр энэй удаахи заседани болтор хөөрөлдөө хойшолуулха гэжэ шиндхэбэ.

Судебна шиндхэбэригүүдтэ хабаатый, австрийска договорой хабаралтые орлогшонор заседанин һүүлдэ харажэ үзөөд һайшаабал.

(ТАСС).

Маяг ба хэмжэ тухай асуудалые саашань хаража үзбэ.

КООРДИНАЦИОННО КОМИТЕДТЭ

Апрелин 10-да Координационнo комитетдэй заседани британска түлөөлөгшэ г-н Робертсоной түрүүлгэ доро үнгэргэгдэбэ. Германска Консультативна Советдэ байгуулха ябадалтай холбоотой дурдалхууд: энэһине байгуулха болзор, гус Советдэй состав ба тэрнэй функцинууд тушаа дурдалхууд, таршэлэн саг зуурын германска централна правительствые байгуулха услонинууд тухай асуудал хаража үзэгдэ.

Консультативна Советдэй состав тухай асуудал ехэ булялдаан гаргаа. Политическэ партинуудай, профсоюзнууд болон бусад демократическа нийтын организацинуудай

Консультативна Советдэ хай аргые бодото дээрэ һал дурдалхые французска делегаци оруулан байгаа. Тэд америк делегаци баһа французска делегаци радхалые зүбшөөн дэмжэнэ.

Консультативна Совет газарнуудай демократическэ нуудай адли тоото түлөөлөгшэ таршэлэн профсоюзнуудай башистска бусад томоноуд засинуудай түлөөлөгшадөө хаража еһотой гэжэ харьяа советскэ дурдалхые советскэ гацин түлөөлөгшэ А. А. Ороулба. Энэ асуудал тушаа ханалта шиндхэбэри туйлаһанай (ТАСС).

Германска асуудал тушаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министруудэй орлогшонорой зүблөөн дээрэ

Апрелин 10-да германска асуудал тушаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министруудэй орлогшонор германска эб найрамдалай договорые

бөөдхэхэ процедурин зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлүүдэ Сент-Арлуэн гэгшэ (Франци) рүүлгэшээр һууба.

Министруудэй Советдэй саг үргэлжин комитетүүдэй подкомитетүүд тухай

Германска эб найрамдалай договорто хабаадаха асуудалуудые шонжолон үзэхын тулада Гадаадын Хэрэгүүдэй Министруудэй Советдэй байгуулха еһотой саг үргэлжин комитетүүд ба подкомитетүүдэй состав тухай асуудалда делегацинууд урдынгаа ханал бодол бэрмэтлха байна гэжэ тодорһон байна. СССР-эй ба Францин делегацинууд хадаа Министруудэй Советдэй хүдэмэри хэхэ органууд болохо саг үргэлжин комитетүүд гэжэ советдэй членүүд—дурбан державануудай түлөөлөгшадөө бүрлэжэ еһотой гэжэ тоолоно. Великобританин делегаци болбол Германиятай хүрхэ һууһан союзна гүрэнүүдэй ба Германияда эсэргүү тэмсэлдэ өөһадынгөө сэрэгүүдые табжа ха-

баадалсаһан союзна гүрэнүүд түлөөлөгшадые комитетүүдэй оруулхые дурдалхана. Тэрэ США-гай делегаци болбол гүрэнүүдэй дундаһаа оловоно лэһадые саг үргэлжин комитетдэ оруулха гэжэ дурдалхуу байгаа. Подкомитетүүдэй тухай хэлэхэ юм болоо һаа, энэй делегаци болбол тэрэнэ саг үргэлжин комитетүүдэй составта байха еһотой гэжэ тоо. Тэд, Францин, Великобританин ба США-гай делегацинууд тэднине үргэдхэхэ хэрэгтэй Ингэд Министруудай орлогшонор болбол Министруудэй Советдэй подкомитетүүд ба подкомитетүүд состав тухай үгэе нэгдэлье хангажа табяагүй.

Информационно-консултативна зүблөөнэй состав тухай

Союзна гүрэнүүдэй Информационно-консултативна зүблөөнэй байгуулха тухай хэрэгтэ хабаадаха эб найрамдалай договорые бөөдхэхэ процедурин проектын бүлэгыне энэй урда тэе делегацинууд хоорондо бутлынен зүбшэжэ үзэһэн байгаа. Жэшөөн, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министруудэй Совет гэжэ һаар союзна гүрэнүүдтэй зүбшэжэ үзэхэ еһотой байһан тухай арсадан гараагүй һэн. Гансал Албани тухай асуудал тушаа арсадан гараһан юм, юундэб гэхэдэ Советска ба французска делегацинууд Албание урижа асарха гэжэ баадһан байна.

Бүри февралын 21-дэ Лондондо гарһан шиндхэбэри хадаа, мартын 24-дэ Министруудай орлогшонорой баадһан документээр Москвада дахин лаблагдһан байгаа. Тэд, нигэжэ үгэе нэгдэһэн шиндхэбэрин гараад байтарынь американска делегаци болбол Германиятай найнай байдалтай байһан бүхы гүрэнүүдые урижа гэд түрүүн һанаашалаад байһан составые хубилха гэжэ дурдалха. Тингэхэ болоо юм һаань, Информационно-консултативна зүблөөнэй член боложо 56 гүрэнэй түлөөлөгшад орохо ушартай болоно.

Стрэнг (Великобритани) болбол Холбоото Штадуудай дурдалхые тон эхээр һайшаанаб гэһэн бөөрээ,

мүнөө һанаашалагдаад байһан гадна, үлмэжэ эхээр тодоржэ һан гүрэнүүдые тус зүблөөнэй тавта оруулха, тарһань информационно-консултативна зүблөөнэй хэлжэ аргые бусад гүрэнүүдтэ гээд дурдалха.

Францин делегат Сент-Арлуэн гэгшэ мүн лэ тимэрхүү хэлэһэн байна.

А. Я. Вышинский болбол Албание информационно-консултативна зүблөөнэй составта нэй урда тэе зүбшөөгдөө байһануулаад, Советскэ делегаци бол үгэе нэгдэжэ гарһан шиндхэбэригөө арсаха үндэһэ гүй гэжэ мэдүүлбэ.

Тэрэнһе гадна, нэгэн Албание урихагүй гэжэ үзэһэн урда тэе мнил өдө дүргэжэ, нидда дай соносхоһон болоно тэрэ дайнда оройдо хабаатгүй байһан Эквадор, Турки, Ирак болон бусад зарим гүрэнүүд урижа ямарһе үндэһэ баримта хагүй гэжэ Вышинский хэлэбэ.

Удаахи заседани дээрэ Министруудай орлогшонор болбол манска эб найрамдалай договор бөөдхэхэ процедура тухай эрхэ хаража үргэлжэлүүлхэ (ТАСС).

Түрүүшын бороо

Апрелин 13-ай үдэр республикын территория дээрэ апрель һарын уларилда үзэгдөөгүй дулахан болобо. Удэрнын агаарай температура эхэ болоо. Республикын хойто захэ болоо Богдаринда дулаанай хэмжээ 16 градус, Кабанскада—18, Мухаршэбэртэ—19, Бичурта—20, Улан-Удэ, Сэлэнгэ ба Кяхтада 22 градус хүрөө. Үдэрэй хоердохы хахадта

бүрхэжэ эхилбэ. Зарим аймгууд хуурай намдуу халһын үлэжэ апрелин 13-эй һүни ба 14-эй үдэр хэдэ бишинхан бороо оробо. Хадэ мүнөө жэлдэ ороһон бороо болоно. Улан-Удэ борооной шинг ноётоной миллиметр хүрэнэ байна.

И. С. К.

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. Д. ЛУБСАН

<p>„ПРОГРЕСС“ «Крейс» «Варг»</p>	<p>„ЭРДЭМ“ «Доктор Каложный»</p>
<p>Бурят-Монголой хүдөө ажалай техникум болбол түмэр харгын ленин саада тээ һууаг хээр-малтай зон хада малажагай товаршества-р заагланан пунктнуудта алуу малаа сэрха еһотой, тинхээ Железнодорожно районий бусад зонийн мэд хада хүдөө ажалай техникумэй клиникээ (Сталина, 76) энэ оной апрелин 10-һаа 2 болтор үдэр бүри үлгөнэй 8 часһаа эхилжэ, үзэлгээ орохо юм гэжэ мэдээсэ.</p>	<p>БАЙКААРЫБТРЕСТ байгалай 4 даһар киришкэ барихань, тээ энэд барихань дэлхэһэд хэзэһэн үзэ ШУЛУУШ А. Д. МОЛОТОВ И ХАШУУЛ, уран барихуу байр хүдөө ажалай аймагай байр Энэһэн тухай мэдэжэ сым: г. Улан-Удэ, ул. Володары № 9, сарилгын талмай.</p>